

RADNY MIASTA STOŁECZNEGO WARSZAWY

pl. Defilad 1, 00-901 Warszawa, tel. 22 443 05 90

adres do korespondencji: Biuro Rady m.st. Warszawy, ul. Kredytowa 3, 00-056 Warszawa

pszyszko@radny.um.warszawa.pl, www.um.warszawa.pl, www.radawarszawy.um.warszawa.pl

3953

Warszawa, 28.03.2024 r.

Piotr Szyszko
Radny m. st. Warszawy

Pan
Rafał Trzaskowski
Prezydent m.st. Warszawy

INTERPELACJA

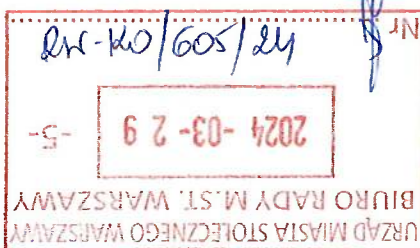
Szanowny Panie Prezydencie,

W związku z licznymi postulatami mieszkańców o korektę błędów w atlasie ekofizjograficznym opublikowanym w 2018 r., zwracam się z prośbą o udzielenie odpowiedzi na następujące pytania:

1. Z jakiego powodu nie dokonano dotychczas korekty zgłoszonych kilkakrotnie do BAIPP błędów i braków w atlasie ekofizjograficznym opublikowanym w 2018 r.?
2. W jaki sposób BAIPP zamierza dokonać koniecznej korekty ww. atlasu, w szczególności w związku z planowanym kolejnym opracowaniem atlasu?
3. Czy wykonawcy opracowania zostaną przekazane stosowne uwagi dotyczące braków i błędów?

Nadmieniam, że atlas ekofizjograficzny Warszawy wykonano na zlecenie Biura Architektury i Planowania Przestrzennego w 2018 r. Z formalnego punktu widzenia stanowił on Opracowanie ekofizjograficzne do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego m. st. Warszawy. Na mocy art. 72 ust.1 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (j.t. Dz.U. z 2018 poz. 799 ze zm.), takie opracowanie należy sporządzić w celu sformułowania uwarunkowań przyrodniczych i rekomendacji do rozwoju i/lub przekształcania struktury przestrzennej gminy. Ze względu na nowelizację ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym obowiązującej od września 2023, prace nad Studium zostały zaniechane, natomiast obecna dokumentacja ma stanowić podstawę opracowania planu ogólnego Warszawy. Dokonanie korekty opracowania ekofizjograficznego jest niezbędne do wykonania dokumentacji planu ogólnego, warunkującego prawidłowy rozwój STOLICY.

W załączeniu przekazuję spis błędów w Atlasie, który według mieszkańców był zgłaszany wielokrotnie do BAIPP.

Z powołania
P. Szyszko

Recenzja merytoryczna: Atlas_ekofizjograficzny_Warszawy 2018

i wniosek o sprostowanie wykrytych błędów

W 2018 ukazało się kolejne opracowanie ekofizjograficzne dla miasta-powiatu Warszawa: "Atlas ekofizjograficzny miasta stołecznego Warszawy 2018". Autorami są pracownicy Krajowego Instytutu Gospodarki Przestrzennej i Mieszkalnictwa (P. Fogel i wsp.), Katedry Architektury Krajobrazu SGGW (B. Szulczewska i wsp.), Narodowej Fundacji Ochrony Środowiska (A. Kiczyńska i wsp.) Aquageo (M. Fic. i wsp.) i Centrum badań Kosmicznych PAN (S. Lewiński i S. Aleksandrowicz). Łącznie w przygotowaniu atlasu wzięło udział co najmniej 25 osób. Opracowanie składa się z 191 stron i zawiera 119 map, 121 fotografii i wizualizacji projektów.

Praca jest nie spójna: nie przedstawiono jednolitych kryteriów oceny poszczególnych terenów. Różne dzielnice nie są przedstawione z podobnym stopniem dokładności. Wyraźnie ubogo została zaprezentowana dzielnica Wesoła, mimo, że jest częścią Warszawy od 16 lat (stan na rok 2018, czyli wydanie Atlasu). Nie wykonano też wizji terenowej ukierunkowanej na Atlas (autorzy oparli się na danych archiwalnych i przygodnych miasta oraz skąpych własnych) czego wynikiem są liczne błędy w dokumentowaniu i waloryzacji wielu terenów i obiektów.

Mapa geologiczna na str. 12 przedstawia dzielnicę Wesoła jako "białą plamę", co oznacza, że użyto bez korekty równie wadliwej mapy z 2006 roku. Mapa utworów powierzchniowych (str. 13) uznaje wiele terenów za trwale zdegradowane pod względem glebowym: np. lotniska Okęcie i Bemowo, cały las w północnej części dzielnicy Wesoła, parki w centrum miasta włącznie z parkiem Łazienki Królewskie. Za trwale zdegradowany uznano też tor wyścigów konnych Stara Miłosna wraz z otoczeniem, podczas gdy tor wyścigowy Służewiec ma posiadać charakter naturalny. Niedoszacowane są też osady antropocenu - szczególnie w dzielnicach peryferyjnych (str. 14) - z nieznanymi powodów brak antropocenu w dzielnicy Wesoła (?). Pominięto osady torfowe w dzielnicach Rembertów, Wawer i Wesoła.

Niedoszacowany jest zasięg terenów podmokłych (str. 16 i 25) - powielono błędy poprzedniej wersji opracowania, z których wynikły liczne podtopienia terenów zabudowanych w latach 2010-2013. Podobnie niedokładnie oszacowano głębokość zalegania pierwszego poziomu wodonośnego (str. 26.) - w skrajnych przypadkach podane wartości odbiegają o 5-10m od stanu faktycznego.

Zasięg jednostek geomorfologicznych (str. 18) został potraktowany dość dowolnie i inaczej niż we wcześniejszych publikacjach - szczególnie w przypadku Tarasu Kawęczyńskiego, który ma sięgać na daleko Równinę Wołomińską. Nie zasygnalizowano też ciekawostki geologicznej jaką są pogrzebane poziomy glebowe występujące na tarasach wydmowych we wschodniej części stolicy.

Nie wykonano pełnej inwentaryzacji publicznych ujęć wód podziemnych (str. 27) - szczególnie w dzielnicy Wesoła.

Autorzy pominięli zagrożone powodzią (zalewane co kilka lat) tereny osiedla Stara Miłosna w sąsiedztwie Kanału Wawerskiego (str. 29), co jest powiązane z niewłaściwym określeniem głębokości zalegania wód gruntowych w tym rejonie i nieuwzględnienia spływu powierzchniowego z terenu gmin Halinów, Sulejówek i Wiązowna.

Przedstawione modele zróżnicowania opadów są oparte na przypadkowej i nierównomiernie rozmieszczonej siatce punktów pomiarowych (tylko 2 punkty w dzielnicy Wawer i brak pomiarów w dzielnicy Wesoła) - str. 31.

Ocena jakości powietrza w dzielnicach i osiedlach ma charakter historyczny - sprzed okresu intensyfikacji zabudowy. Zamieszczone mapy (str. 34) wykazują niewielką korelację z aktualnymi interaktywnymi mapami zanieczyszczenia powietrza (np. sieć Looko, Airly itp.).

Rozmieszczenie typów gleb zostało zwizualizowane bardzo niedokładnie, szczególnie rozległe niezgodności ze stanem faktycznym występują w przypadku dzielnicy Wesoła i doliny Wisły. Niewłaściwe jest łączne oznaczenie gleb bielcowych i pływowych jako wykształconych z odmiennego podłoża (str. 35). Zwraca uwagę mozaikowość gleb w dzielnicy Białoleśka i pozorna jednorodność w dzielnicy Wesoła i północnej części dzielnicy Wawer.

Mapę roślinności rzeczywistej opracowano na podstawie danych archiwalnych bez wizji terenowej, przy czym powielono błędy z SDF dla obszarów Natura 2000 (str. 37). Mapa ta zawiera liczne uogólnienia i błędy szczególnie widoczne na przykładzie dzielnicy Wesoła np. brak całkowity boru suchego - a zdjęcie kilka stron dalej dokumentuje rozległy płat tego zbiorowiska (Cladonio-Pinetum, działki 6/41 i 6/43, obręb 80703), brak olsów i całkowity brak muraw piaskowych przy ich obecności w dzielnicach Białoleśka i Rembertów. Fot. 24 na str. 36 zawiera błędny podpis (zamieniony przez redaktorów Atlasu) - faktycznie przedstawia torfowisko wysokie w rez. Bagno Jacka. Torfowisko to, chronione jako rezerwat od 40 lat i obejmujące chronione i zagrożone siedliska przyrodnicze zostało opisane jako "zdegenerowane zarośla z dużym udziałem gatunków obcych". Przeszacowano zasięg dąbrowy świetlistej (Wawer i Wesoła), uznawanej obecnie za siedlisko niestabilne i ulegające zanikowi w całej Polsce.

Waloryzacja roślinności (str. 38) jest przedstawiona bez podania kryteriów i bez powiązania, a nawet w sprzeczności z innymi mapami: jako wartościowe zaznaczono lasy północnej części dzielnicy Wesoła - pozbawione gleby na stronie 37 i bez gatunków cennych na kolejnych mapach. Jednocześnie rezerwat Bagno Jacka /miejsce o największej koncentracji gatunków rzadkich i chronionych/ autorzy uznali za zdegradowany. Podobnie jako mało wartościowy zaznaczono teren hipodromu Stara Miłosna, który na innych mapach nie wykazuje cech degeneracji. Jednocześnie niektóre tereny "zdegenerowane" są zaznaczone jako kluczowe (pierwszorzędowe) albo istotne dla zachowania różnorodności biologicznej, co jest ewidentną sprzecznością. W rezerwacie Kawęczyn oznaczono jako wartościową opuszczoną składnicę materiałów budowlanych obok torów kolejowych, a jako zdegradowany fragment lasu zaznaczony kilka stron wcześniej jako chroniona dąbrowa świetlista (która tam faktycznie występuje).

Na mapie ostoi flory naczyniowej (str. 39) autorzy pominieli dobrze zinwentaryzowane torfowiska na terenie Mazowieckiego Parku Krajobrazowego (Macierówka, Biały Ług, Pohulanka - które powinny być zaznaczone jako podstawowe ostoje dzikiej przyrody) i murawy w północnej części parku. Nie podano też pełnej listy występujących w Warszawie gatunków chronionych (w poprzednim wydaniu ekofizjografii część takich gatunków była wymieniana dwukrotnie pod różnymi nazwami)- występowanie ich przedstawiono wrywkowo, z licznymi błędami i niewłaściwym przypisaniem do siedlisk (tabela str. 40). W przypadku Rez. im. Jana III Sobieskiego pomyłono np. miodunkę wąskolistną z goryczką wąskolistną, omyłkowo wpisano konitruł błotny. Dla lasów koło os. Stara Miłosna (str. 41) został pominięty szereg

gatunków rzadkich i bardzo rzadkich - w tym chronionych prawem europejskim. Na terenie dzielnicy Wesoła występuje obecnie ponad 40 gatunków roślin prawnie chronionych (Rez Bagno Jacka 21 gat (Stolarz 2011), Mazowiecki PK z otuliną na północ od Traktu Brzeskiego 32 gat (Fyalkowska 2018, Stolarz i Fyalkowska 2021), na południe od Traktu Brzeskiego 15 gat (Stolarz 1989, Stolarz 2012) oraz 7 gat. rzadkich roślin niechronionych umieszczonych na Czerwonej Liście 2016. Dowodzi to, że park i otulina na terenie dzielnicy Wesoła są kluczowymi ostojami flory - niektóre występujące gatunki mają tu jedyne stanowiska w Warszawie (dzwonek boloński i syberyjski, rosiczka pośrednia, sasanka otwarta).

W przypadku ostoi fauny (str. 42.) zostały pominięte rozległe cenne tereny Mazowieckiego PK i jego otuliny, Rez. Kawęczyn i terenów łąkowo-zaroślowych na styku Rembertowa, Targówka i Ząbek. Autorzy nie przedstawili listy ani rozmieszczenia szczególnie rzadkich gatunków ptaków ani ssaków (lista taka, co prawda z lukami i błędami była podana w Ekofizjografii 2006). Bardzo ogólnie i niejednolicie opisano tereny chronione - np. w przypadku Mazowieckiego PK istotnie znacznie zaniżono liczbę ptaków chronionych i nie wspomniano o roślinach chronionych (str. 46).

W opisie Rezerwatu im Jana III Sobieskiego autorzy pominieli rośliny rzadkie i chronione, a w przypadku Rez. Bagno Jacka ptaki chronione (ok 130 gatunków) - strona 48.

W przypadku dzielnicy Wesoła (podobnie dla części Białoleki i Wawra) zaznaczono nieaktualne czy też dowolne (przepisane z wersji 2006?) granice obszarów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalnej (str. 53). Rezerwy terenów pod zabudowę zostały zaznaczone podobnie jak w studium z 2006 - co w przypadku osiedli Wesoła-Groszówka i Wesoła-Zielona jest kontrowersyjne, gdyż często dotyczy terenów leśnych (działek Ls) będących jednocześnie ostojami przyrody (str. 54).

Podczas oceny walorów krajobrazowo-widokowych (str. 62) teren wyścigów konnych w os. Stara Miłosna po raz kolejny zakwalifikowano jako obszar o "trwale przekształconych" (negatywnie?) walorach krajobrazowych, podczas gdy bardzo podobny teren wyścigów konnych na Służewcu jako o "zachowanych walorach krajobrazowych" - co jest ewidentnie krzywdzące dla Wesołej (leśno-łąkowy teren klubu jeździeckiego został potraktowany na równi z oczyszczalnią ścieków). Pominięto zupełnie punkty widokowe na wydmach (np. przy szlakach turystycznych) w dzielnicy Wesoła - co wynika prawdopodobnie z braku wizji terenowej, ale też nie wykorzystania dostępnych źródeł literaturowych.

Na stronie 65 (uwarunkowania planistyczne) po raz kolejny błędnie zaznaczono tereny zagrożone podtopieniami w dzielnicy Wesoła i kolizje planów zagospodarowania z uwarunkowaniami przyrodniczymi. Omawiana mapa nie pokazuje, jak rozległe tereny nie mają planów zagospodarowania.

Ocena zgodności dotychczasowej polityki przestrzennej z cechami przyrodniczymi terenu (str 65.) ma w przypadku dzielnicy Wesołej charakter nieaktualny dla wielu terenów: np. w momencie publikacji atlasu nieaktualna stała się koncepcja poprowadzenia Wschodniej Obwodnicy Warszawy (fragment trasy S17) przez otulinę Mazowieckiego PK i po granicy Parku, gdyż już wcześniej wydano decyzję na inny przebieg. Co więcej, projekt obwodnicy przez park krajobrazowy jest działaniem bezprawnym od czasu powstania Parku (uchwała Rady m. st. Warszawy z 17.12.1987r - Dz. Urz. woj. warszawskiego nr 9 z 09.05.1988, poz.

81, par. 3, p. 2 zabrania na terenie parku i otuliny budowy dróg innych niż służące ruchowi lokalnemu). Kolejne rozporządzenie z 16.04.2004 w sprawie tego parku zabrania lokowania inwestycji oddziałujących negatywnie na środowisko. Studium dla Parku z 2005 roku również nie przewiduje poprowadzenia trasy szybkiego ruchu przez MPK (studium str. 6). Studium dla n. st. Warszawy z 2006r. zaznacza tereny leśne z zabudową rozproszoną w osiedlu Wesoła-Groszówka jako tereny zabudowy jednorodzinnej (co potwierdza mpzp dla części tego terenu) - nielogiczne jest zatem wytyczanie trasy ekspresowej przez osiedle mieszkaniowe (częściowo istniejące, a częściowo w budowie), a dalej przez teren parku i jego otuliny. Od kilku lat obowiązują też regulacje Unii Europejskiej w zakresie ochrony siedlisk i gatunków (z polskimi przepisami wykonawczymi), czego nie uwzględniono w Atlasie. Kolidacja form zabudowy południowej części osiedla Stara Miłosna z otuliną MPK zaistniała już 30-40 lat temu i jest to przypadek historyczny (z tego powodu pouczający dla planistów), ale nie aktualny - obecnie brak możliwości odwrócenia procesów urbanizacyjnych które nastąpiły na tym terenie. Na tej samej mapie nie zaznaczono kolizji w przypadku doliny Wisły (dzielnice Wawer i Wilanów), gdzie nowa zabudowa zajmuje w ostatnich latach kolejne tereny zielone i zagrożone powodzią.

Mapa 61 (str. 67) wskazuje na brak spójności między pojęciem "obszarów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalnej" i "zabudową terenów otwartych" - teren nie może być jednocześnie otwarty i o w pełni wykształconej strukturze. Po raz kolejny os. Stara Miłosna /tzw. osiedle 50-lecia PRL/ jest wskazane niezgodnie ze stanem faktycznym jako "obszar cenny przyrodniczo podlegający ochronie" .

Na str. 69 nie określono stopnia skuteczności ochrony dla części otuliny Mazowieckiego PK i rozległych terenów Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Na str. 76 nie zaznaczono miejsca zrzutu oczyszczonych ścieków z os. Plac Wojska Polskiego (północna granica Wesołej) i wadliwie zlokalizowano oczyszczalnię dla tego osiedla (przesunięcie o ponad 0,5km oraz oczyszczalnię "Cyraneczka" w os. Stara Miłosna - przesunięcie o ok. 2 km. Nie zaznaczono też wszystkich przepompowni, które istotnie wpływają na jakość powietrza w otoczeniu. Podobnie pomyłono oczyszczalnię z punktem zrzutu ścieków w rezerwacie Kawęczyn (Rembertów). Pominięto również wiele miejsc masowego nielegalnego składowania odpadów - np. Wesoła - ul. Niemcewicza i Idzikowskiego, Rembertów - ul. Gwarków i Strażacka.

Kolejne mapy planistyczne (str. 83, 84, 86, 88) powielają wcześniej opisane błędy co do walorów przyrodniczych, zagrożeń i sposobu zagospodarowania terenu. Np. rezerwat torfowiskowy "Bagno Jacka" nie jest uwzględniany jako teren leśny, chociaż funkcjonalnie i ewidencyjne jest to obszar leśny oraz ma tam miejsce spontaniczna regeneracja drzewostanu (bór bagienny, brzezina) po podtopieniach z lat 2010-2015.

Podsumowując można stwierdzić, że podejmowanie decyzji planistycznych na podstawie przedstawionej wadliwej w znacznym stopniu dokumentacji może prowadzić do nieodwracalnych strat w środowisku naturalnym oraz do narażenia mieszkańców na poważne straty materialne spowodowane możliwymi do przewidzenia (ale nie sygnalizowanymi w opracowaniu) katastrofami naturalnymi (głównie powódzie i podtopienia).

Przykładem dewastacji środowiska wynikającej z braku rozpoznania terenowego jest zniszczenie siedlisk (murawa napiaskowa, wrzosowisko suche) i gatunków chronionych (kocanki piaskowe, lerka, przepiórka) na terenie budowy liceum przy ul. Słowackiego w dzielnicy Warszawa-Wesoła.

Wnosimy o skorygowanie nieprawdziwych informacji zawartych w Atlasie oraz aktualizację uchwały Rady Miasta w zakresie studium uwarunkowań środowiskowych co najmniej dla dzielnicy Wesoła.

istotne pozycje piśmiennictwa nie uwzględnione w Atlasie:

1. Stolarz P, Stolarz E, Fogel P. 2001: Ptaki rezerwatu Kawęczyn w Warszawie. w: Indykiewicz P., Barczak T., Kaczorowski G. (red.): Bioróżnorodność i ekologia populacji zwierzęcych w środowisku zurbanizowanym. 209-212. NICE Bydgoszcz.
2. Stolarz P, Stolarz E, Fogel P. 2001: Ptaki miasta Wesoła. w: Indykiewicz P. Barczak T., Kaczorowski G. (red.): Bioróżnorodność i ekologia populacji zwierzęcych w środowisku zurbanizowanym. 216-220. NICE Bydgoszcz.
3. Stolarz P, Stolarz E. 2004: Ptaki torfowisk Warszawy w: Indykiewicz P, Barczak T (red): Fauna Miast Europy Środkowej 21. wieku. LOGO Bydgoszcz, 457-462,
4. Stolarz P. 2012: Stanowisko rościsłki pośredniej *Drosera intermedia* Hayne w Mazowieckim Parku Krajobrazowym. Naturalia 1, 116-121.
5. Stolarz P, Rzępała M, Chmielewski S, Krasnodębski I, Ilczuk M, Kopik J. 2016: Nowe stanowiska smukwy kosmatej *Scolia hirta* na Nizinie Mazowieckiej. Kulon
6. Lesiński G, Stolarz P, Gryz J, Dąbrowski R, Krauze-Gryz D, Skrzypiec-Nowak P, Świć J. 2016: Small mammals in the diet of owls in the Masovian Landscape Park and in adjacent areas. Fragmenta Faunistica 2, 73-86.
7. Stolarz P., Rzępała M. 2017: Nowe stanowiska smukwy białołamej *Scolia sexmaculata* na Nizinie Mazowieckiej. Fragmenta Naturae. 50.
8. Gryz J., Krauze-Gryz D., Lesiński G, Stolarz P. 2017: Woodland reserves within an urban agglomeration as important refuges for small mammals. Folia Forestalia Polonica 59 (1) 3-13.
9. Fyalkowska K. 2020: New locality of *Pulsatilla patens* (Ranunculaceae) in Warsaw. Fragmenta Floristica et Geobot. 27 (2): 680-683. /obserwacja była zgłoszona do Polskiej Kartoteki Przyrodniczej w roku 2017/.
10. Stolarz P. 2020. Wartości przyrodnicze terenu hipodromu Stara Miłosna. Po godzinach - magazyn warszawski. 1(2) 11.
11. Stolarz P, Fyalkowska K. 2021. Chronione i rzadkie rośliny naczyniowe hipodromu Stara Miłosna. Fragmenta Naturae, 54: 1-7.
12. Nowicki W. 2022: Ekspertyza ornitologiczna, dotycząca awifauny lęgowej lasów miejskich w Dzielnicy Wesoła m.st. Warszawa oraz zastosowania skrzynek lęgowych dla ptaków na tym terenie, 1-53.